

Rozporządzenie Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego w porozumieniu z Ministrem Skarbu

z dnia 15 maja 1921 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. w przedmiocie wypłaty zastępczej pewnych kategorii wierzytelności, należnych obywatelom Państwa Polskiego od niemieckich, austro-węgierskich i austriackich b. rządów zaborczych, względnie okupacyjnych. (Dz. Ust. R. P. 1920 r. Nr. 70 poz. 465).

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. w przedmiocie wypłaty zastępczej pewnych kategorii wierzytelności, należnych obywatelom Państwa Polskiego od niemieckich, austro-węgierskich i austriackich b. rządów zaborczych, względnie okupacyjnych. (Dz. Ust. R. P. Nr. 70 poz. 465) zarządza się co następuje:

§ 1. Do wypłaty zastępczej nadają się jedynie wierzytelności:

a) do których zaspokojenia zobowiązany jest niemiecki, względnie były austriacko-węgierski lub austriacki Skarb, a które powstały na obszarze byłego zaboru rosyjskiego lub austriackiego, z działalności władz okupacyjnych, względnie zaborczych niemieckich, austriackich lub austriacko-węgierskich.

Jako miejsce powstania wierzytelności uważa się miejsce siedziby byłej władzy zaborczej lub okupacyjnej, do zarządzenia wypłaty powołanej, a w wypadku, gdyby miejsce to znajdowało się poza obszarem b. zaboru rosyjskiego lub austriackiego—miejsce, w którym świadczenie, stanowiące tytuł wierzytelności, zostało faktycznie wykonane;

b) które przysługują obywatelom Państwa Polskiego lub polskim osobom prawnym, oraz w czasie powstania przysługiwały osobom, które są obecnie obywatelami Państwa Polskiego.

Za polskie uważane będą osoby prawne, mające swoją siedzibę na obszarze Państwa Polskiego, o ile większość osób, dany podmiot prawny tworzących, (spółki, stowarzyszenia, korporacje) posiada obywatelstwo polskie, względnie, przy osobach prawnych, na kapitale opartych, o ile kapitał pozostaje w większości w posiadaniu obywateli Państwa Polskiego.

W wypadkach wątpliwych strona winna przedstawić dowody obywatelstwa, względnie osoba prawna wykazać swoją polskość.

§ 2. Wypłata zastępcza dotyczy jedynie następujących, w art. 2, w ustępie 1—4 ustawy wymienionych kategorii wierzytelności z tytułów:

a) umowy o najem usług;

Należą tu jedynie wierzytelności o zapłatę wynagrodzenia za osobiste usługi, świadczone, na podstawie prywatno-prawnej umowy o najem pracy na rzecz byłych władz zaborczych lub okupacyjnych, przez robotników, rzemieślników i pracowników kontraktowych, z wykluczeniem pretensji z tytułu zaległych poborów i należności służbowych pracowników państwowych z nominacji oraz wszelkich pretensji z tytułu usług świadczonych pod przy-musem, nie opartych na dobrowolnej umowie.

b) zwrotów kaucji i depozytów, złożonych na rzecz Skarbu państw zaborczych lub okupacyjnych, a przejętych przez władze polskie, o ile tytuł do ich zatrzymania wygasł.

Za kaucje i depozyty takie uważać należy sumy w gotówce lub w papierach wartościowych i wszelkie ruchomości, dane jedynie w przechowa-nie b. władz zaborczych względnie okupacyjnych z obowiązkiem zwrotu po spełnieniu się pewnych warunków, oznaczonych bądź w samej umowie bądź w szczególnych postanowieniach władz, w myśl obowiązujących wówczas przepisów.

O zwrocie będzie decydować stwierdzenie, czy odnośna kaucja lub depozyt przez władze polskie zostały istotnie przejęte, a następnie, czy nieistnieją przeszkody w wydaniu z powodu niewypełnienia zastrzeżonych warunków;

c) umownych dostaw, prac i robót dokonanych na rzecz państw zaborczych lub okupacyjnych, o ile Państwo Polskie z nich skorzystało lub korzysta.

Do wierzytelności z tytułu umownych dostaw, prac i robót należą pretensje o zapłatę za dostawy, roboty i wszelkiego rodzaju prace, wykonane na rzecz b. Rządów okupacyjnych lub zaborczych, na podstawie umów, zawartych z organami tych Rządów. Natomiast nie należą tu dostawy, roboty i prace, uskutecznione jako świadczenia przymusowe na podstawie przepisu prawa lub nakazu władzy, (np. świadczenia wojenne, kwaterunki, podwoły, roboty przymusowe i t. p.).

Wypłata nastąpi tylko o tyle, o ile Państwo Polskie w sposób, dający się ustalić, z tych dostaw, robót i prac skorzystało, lub korzysta, w szczególności, o ile dostawy, roboty i prace odnośne zwiększyły wartość majątku państwowego, przez Państwo Polskie objętego, lub zapobiegły umniejszeniu się tego majątku.

W razie wątpliwości strona winna udowodnić za istnienie tego warunku;

d) roszczeń z tytułu kosztów leczenia i wszelkich tytułów prywatno-prawnych, przysługujących szpitalom, jako też instytucjom humanitarnym.

Pretensje z tytułu kosztów leczenia osób przyjętych na podstawie umowy z b. władzami zaborczymi lub okupacyjnymi, lub na zlecenie tych władz, o ile nie podpadają pod postanowienie art. 2 ustępu 1 ustawy, będą wypłacane zastępczo tylko w wypadkach, gdy one przysługują szpitalom i instytucjom humanitarnym.

§ 3. Decyzje o wypłatach zastępczych odnośnie do wierzytelności, powstałych (§ 1 a. rozp. na obszarze byłego zaboru rosyjskiego, wy-dawać będzie Główny Urząd Likwidacyjny w Warszawie, a odnośnie do

wierzytelności, powstałych na obszarze byłego zaboru austriackiego, Komisarjat Głównego Urzędu Likwidacyjnego we Lwowie, w porozumieniu z odnośnym Ministerstwem, względnie z władzą, przez odnośne Ministerstwo upoważnioną.

Podania o zastępczą wypłatę wnosić należy do Głównego Urzędu Likwidacyjnego w Warszawie, względnie do Komisarjatu Głównego Urzędu Likwidacyjnego we Lwowie, stosownie do właściwości w myśl poprzedniego ustępu, w ciągu trzymiesięcznego terminu od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Podania wniesione po upływie tego terminu będą odrzucane bez badania.

Podania o wydanie depozytów sądowych, należy kierować wprost do właściwego sądu.

§ 4. Podania powinny zawierać:

- 1) Imię i nazwisko (firmę), stałe miejsce zamieszkania i adres proszącego.
- 2) Daty odnośnie do obywatelstwa (przynależności państwowej) proszącego.
- 3) Dokładne określenie tytułu wierzytelności, czasu i miejsca (§ 1. a) jej powstania, terminu płatności, wysokości sumy kapitałowej bez należności ubocznych i kwoty, żądanej tytułem wypłaty zastępczej, wskazanie tej b. władzy zaborczej lub okupacyjnej, z którą umowa, dotycząca wierzytelności została zawarta, względnie, która powołaną była do zarządzenia wypłaty, oraz wymienienie okoliczności, stwierdzających, iż wierzytelność podpada pod kategorię wymienione w art. 1 i 2 ustawy z 15 lipca 1920 r. o wypłacie zastępczej.
- 4) Wymienienie środków dowodowych, stwierdzających prawdziwość twierdzeń podania. Wszelkie dokumenty, odnoszące się do zgłoszonej wierzytelności, winny być dołączone w oryginale. O ile zgłaszający nie jest w posiadaniu oryginału, należy dołączyć wedle możliwości odpis wierzytelny, a zarazem podać, gdzie oryginał jest przechowywany.
- 5) Wymienienie, czy i do jakiej władzy, w czasie poprzednim wierzytelność została zgłoszona, czy na poczet wierzytelności dane były w jakiegokolwiek formie zaliczki przez władze zaborcze, (okupacyjne), przez władze polskie lub pewne instytucje, wysokość tych zaliczek, daty przyznania, oraz wyjaśnienie, czy, ewentualnie jakimi prawami (prawo zastawu i t. p.) na rzecz osób trzecich zgłoszona wierzytelność jest obciążona.

Podania nieodpowiadające formalnym warunkom, władza (§ 3) może zwrócić do uzupełnienia, przy wyznaczeniu w tym celu stosownego terminu, po którego bezskutecznym upływie podania uważane będą za niewniesione.

§ 5. Zgłoszenia wierzytelności, nieodpowiadające ogólnym warunkom, (art. 1 i 2 ustawy) odrzuca władza (§ 3) bez dalszego postępowania, inne poddaje decyzji po poprzednim porozumieniu się z kompetentną władzą administracyjną.

§ 6. W decyzji, przyznającej wypłatę, ustaloną będzie suma, jak również sposób wypłaty należności, przyczem wypłata wierzytelności, z tytułu dostaw, z których Państwo Polskie skorzystało lub korzysta (art. 2 ustępu 3 ustawy) nastąpi do połowy w obligacjach pożyczki wewnętrznej, po kursie nominalnym.

Decyzja zależna jest od swobodnego uznania władzy i jest ostateczna.

§ 7. Równocześnie z decyzją, przyznającą wypłatę, otrzyma wierzyciel podany w załączeniu wzór deklaracji, którą winien wypełnić i sądownie

lub notarialnie zaświadczyć, a następnie przesłać: jeżeli chodzi o wierzytelności, powstałe na obszarze b. zaboru rosyjskiego—do Głównego Urzędu Likwidacyjnego w Warszawie, jeżeli zaś chodzi o wierzytelności, powstałe na obszarze b. zaboru austriackiego—do Komisariatu Głównego Urzędu Likwidacyjnego we Lwowie, gdzie wydaną będzie asygnata, wskazująca datę przyznania oraz kasę do wypłaty powołaną.

Deklaracje oraz ich sądowe lub notarialne zaświadczenia (legalizacje) w myśl obowiązujących przepisów wolne są od opłat stempowych.

Jedynie zwrot takich kaucji i depozytów, (art. 2 ust. 2 ustawy), które zostały złożone, jako odrębne, indywidualnie oznaczone całości, nastąpi z pominięciem postępowania, w poprzednim ustępie przewidzianego, przez zarządzenia wydania, skierowane do władzy, depozyt obecnie przechowującej. Zarządzenie odnośne otrzyma równocześnie uprawniony do żądania zwrotu wierzyciel. Podjęcie nastąpi za pokwitowaniem, złożonem na doręczonem wierzycielowi zarządzeniu.

§ 8. Szczegóły co do sposobu postępowania w sprawach wypłat zastępczych wewnątrz urzędów, zawierają osobne w tym przedmiocie wydane instrukcje.

Minister Skarbu: w z. *Weinfeld*

Prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego: w z. *J. Karśnicki*.

Załącznik

do § 7 rozporządzenia

DEKLARACJA

Podpisanemu przysługuje przeciw Rządowi.....

.....wierzytelność w kwocie.....słowami

.....z tytułu.....

Wobec tego, że Skarb Polski na zasadzie ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. № 70, poz. 465) wypłacił podpisanemu w zastępstwie Skarbu Państwa

tytułem tej pretensji sumę słowami

.....prze to podpisany, potwierdzając od-

biór tej sumy, odstępuje swą wierzytelność powyższą do b. Rządu

..... do wysokości

waluty cesyjnej na rzecz Skarbu Polskiego, ręcząc za należność, nie ręcząc za ściągalność.

Zarazem oświadcza podpisany, że niezależnie od odpowiedzialności karnej, której jest świadomy, odpowiada całym swoim majątkiem za wszelkie straty, jakie dla Skarbu Państwa Polskiego mogłyby wyniknąć, z powodu sfałszowania dokumentów, podstawą orzeczenia będących lub zamilczenia okoliczności istotnych dla wypłaty wierzytelności, a w szczególności okoliczności, wymienionych w § 4 rozporządzenia wykonawczego.